

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Concessies Friese Waddenveren vanaf 2029

Bijlage D – Financiële bepalingen

Versie 19 september 2025

Algemene bepalingen

1	1. Algemeen
1.1.	In deze Financiële bepalingen hebben gedefinieerde begrippen de betekenis die daaraan in bijlage X van de Aanbestedingsleidraad wordt toegekend. Gedefinieerde begrippen worden met een hoofdletter geschreven.
1.2.	Alle in het Concessiebesluit, de Aanbestedingsleidraad, het Programma van Eisen, de Financiële bepalingen inclusief alle bijlagen en de Inschrijving genoemde bedragen zijn gesteld in euro's, zijn gebaseerd op prijspeil 2025 en worden jaarlijks geïndexeerd, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld. De indexatie vindt plaats conform de bepalingen zoals opgenomen in eis 9.1.8. van het Programma van Eisen.

2.	Opbrengstverantwoordelijkheid en exploitatierisico
2.1.	De Concessiehouder voert de Concessie voor eigen rekening en risico uit.
2.2.	De Concessiehouder is opbrengstverantwoordelijk. Dit betekent dat: a. De in het kader van de Concessie gerealiseerde Opbrengsten toekomen aan de Concessiehouder. b. De Concessiehouder de Opbrengsten voor eigen rekening en risico int.
2.3.	Eventuele exploitatietekorten zijn voor rekening en risico van de Concessiehouder. Dit houdt ook in dat eventuele financiële gevolgen van gewijzigde omstandigheden voor rekening en risico komen van de Concessiehouder, tenzij sprake is van een Majeure ontwikkeling. In dat laatste geval gelden de bepalingen ten aanzien van Majeure ontwikkelingen zoals beschreven in artikel 13 van het Concessiebesluit.

Concessiebudget

3. Concessieprijs

- 3.1. De Concessiehouder is voor de Concessie een jaarlijkse concessieprijs verschuldigd van € 0 (nul euro), behoudens eventuele verrekeningen op basis van artikel 7.3 sub b en/of artikel 10.7.

4. Mogelijke subsidie

- 4.1. De Concessieverlener kan op grond van artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht aan Concessiehouder een incidentele subsidie of een begrotingssubsidie verstrekken. Deze mogelijkheid geldt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, voor situaties waarin Concessieverlener vaststelt dat er sprake is van een wijziging van de Concessie, al dan niet als gevolg van een Majeure ontwikkeling, met een negatief Netto Financieel Effect voor de Concessiehouder. Als Concessieverlener een subsidie verstrekt, neemt hij de Staatssteunregels in acht.
- 4.2. De Concessieverlener kan een subsidie verstrekken voor de aanschafkosten van de Laadarm.

5. Bijdragen van derde partijen

- 5.1. Het is de Concessiehouder toegestaan van andere rechtspersonen of natuurlijke personen dan de Concessieverlener een subsidie of vergoeding te ontvangen voor het uitvoeren van extra Afvaarten of het bekostigen van maatregelen of investeringen die verband houden met de uitvoering van de Concessie, mits dit naar het oordeel van de Concessieverlener geen nadelige gevolgen heeft voor de uitvoering van de Concessie en in overeenstemming is met de bepalingen in bijlage A3 (Overnameregeling Schepen). Voordat Concessiehouder overgaat toe het uitvoeren van deze extra Afvaarten, maatregelen of investeringen, dient de Concessiehouder de Concessieverlener hierover te informeren.

Financieel economische onderbouwing, Business Case en Netto Financiële Effect

6. Financieel economische onderbouwing	
6.1.	De Concessieverlener en de Concessiehouder hanteren de informatie uit de Financieel economische onderbouwing als uitgangspunt voor eventuele afspraken over Business Cases, wijzigingen van de Concessie en Majeure ontwikkelingen.
6.2.	De Concessiehouder heeft met het indienen van zijn Inschrijving bevestigd dat de Financieel economische onderbouwing alle Kosten en Opbrengsten bevat die gemoeid zijn met de uitvoering en doorontwikkeling van de Concessie conform het door de Concessieverlener uitgevraagde kwaliteitsniveau zoals vastgelegd in het Concessiebesluit en bijbehorende bijlagen, waaronder het Programma van Eisen, en het door de Concessiehouder aangeboden kwaliteitsniveau zoals dit is opgenomen in de Inschrijving.

7. Business Case voor bepalen Netto Financiële Effect	
7.1.	Op verzoek van de Concessieverlener stelt de Concessiehouder een Business Case op om het Netto Financiële Effect van Majeure ontwikkelingen (artikel 13 van het Concessiebesluit) of wijzigingen van de Concessie (artikel 14 van het Concessiebesluit) te bepalen. De Concessiehouder baseert de Business Case zoveel mogelijk op de (ingevulde waarden, indeling, kostenparameters en rekenregels van de) Financieel economische onderbouwing of, indien de Financieel economische onderbouwing daar onvoldoende in voorziet, op andere transparante en herleidbare informatie. De Concessieverlener stelt op grond van de door de Concessiehouder opgestelde Business Case het Netto Financiële Effect vast. Indien van toepassing wordt bij de vaststelling van het Netto Financiële Effect ook betrokken een eventuele nadeelcompensatie op grond van titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht.
7.2.	Indien de Concessieverlener en de Concessiehouder geen overeenstemming bereiken over de hoogte van het Netto Financiële Effect zoals bedoeld in lid 1 treedt een escalatiemechanisme in werking. Dit escalatiemechanisme bestaat eruit dat de Concessieverlener en de Concessiehouder gezamenlijk opdracht geven aan een onafhankelijke deskundige om met een bindend advies te komen ten aanzien van de punten waarover geen overeenstemming bestaat. De kosten van de onafhankelijke deskundige worden gelijkelijk verdeeld tussen de Concessieverlener en de Concessiehouder.
7.3.	De Concessieverlener kan het Netto Financiële Effect zoals bedoeld in lid 1 als volgt verrekenen: a. Bij een voor de Concessiehouder negatief Netto Financieel Effect kan de Concessieverlener een financiële compensatie verstrekken overeenkomstig de bepalingen in artikel 4. b. Bij een voor de Concessiehouder positief Netto Financieel Effect kan de Concessieverlener de Concessiehouder opdragen aan de Concessieverlener een betaling te verrichten overeenkomstig de hoogte van het Netto Financiële Effect;

- c. De Concessie zodanig wijzigen dat het Netto Financiële Effect na wijziging van de Concessie op € 0 (nul euro) uitkomt.

Financiële verantwoording en prognose

8. Financiële verantwoording	
8.1.	De Concessiehouder voert een afzonderlijke en duidelijke boekhouding die gescheiden is van die voor andere activiteiten, een en ander zoals bedoeld in artikel 32, lid 2, onder e van de Wp2000.
8.2.	De Concessiehouder verstrekt aan de Concessieverlener jaarlijks uiterlijk 1 juni een financiële verantwoording inclusief een geactualiseerde Financieel economische onderbouwing (Standaardformulier X FEO), voor jaar N-1 op basis van de werkelijke resultaten over jaar N-1. 1.1 De Concessiehouder geeft een toelichting op de veranderingen ten opzichte van het voorafgaande jaar (realisatie jaar N-1 ten opzichte van realisatie jaar N-2) en ten opzichte van de financiële prognose als bedoeld in artikel 9 (realisatie jaar N ten opzichte van financiële prognose jaar N). De Concessieverlener zal de financiële verantwoording die de Concessiehouder aanlevert behandelen als vertrouwelijke informatie.
8.3.	De Concessiehouder voegt bij de krachtens dit artikel te verstrekken gegevens een toelichting en een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, lid 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Indien van toepassing geldt deze verplichting zowel voor de accountant van de holding als voor de accountant van een andere (juridische) entiteit die de activiteiten van de concessie uitvoeren. In de accountantsverklaring wordt verklaard dat de controle heeft plaatsgevonden in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder begrepen de Verordening gedragscode, de Nadere voorschriften onafhankelijkheid openbare accountant en de Nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (COS). Indien relevant zullen in plaats van de COS de International Standards on Auditing (ISA) door de accountant worden toegepast. Daarbij wordt de van toepassing zijnde voorschriften van de concessie nageleefd. De controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat.
8.4.	De accountantsverklaring is bestemd voor de Concessieverlener. De Concessieverlener kan de accountant nadere vragen te stellen, wanneer de stukken daar aanleiding toe geven.

9. Financiële Prognose	
9.1.	De Concessiehouder verstrekt aan de Concessieverlener jaarlijks, uiterlijk op 1 juni, een actualisatie van de in de Financieel economische onderbouwing (Standaardformulier X FEO) opgenomen prognoses voor de jaren N+1, N+2, en N+3 inclusief de aanpassing van bedragen naar het werkelijke prijspeil van jaar N. 1.2 De Concessiehouder geeft een toelichting op veranderingen ten opzichte van de financiële prognose die hij heeft opgesteld in het vorige jaar (dan wel onderdeel is van zijn Inschrijving). De Concessieverlener zal de financiële prognose die de Concessiehouder aanlevert behandelen als vertrouwelijke informatie.
9.2.	De Concessiehouder hanteert een zodanige prognosemethodiek dat de prognoses onderling vergelijkbaar zijn en vergelijkbaar zijn met de financiële verantwoording (zoals bedoeld in artikel 8) . De

	Concessieverlener kan de financiële prognose extern laten toetsen op consequente toepassing van de prognosemethodiek.
9.3.	De Concessiehouder voegt bij de krachtens dit artikel te verstrekken gegevens een toelichting en een verklaring van een accountant. In deze verklaring wordt verklaard dat de gehanteerde prognosemethode in overeenstemming is met lid 2.
9.4.	De accountantsverklaring zoals bedoeld in het vorige lid is bestemd voor de Concessieverlener. De Concessieverlener kan de accountant nadere vragen te stellen, wanneer de stukken daar aanleiding toe geven.

Voorkomen van overwinst

10. Maximale rendement

10.1. De Concessiehouder mag met de exploitatie van de Concessie maximaal een rendement op het geïnvesteerde vermogen behalen van gemiddeld 13,0% over elke periode van drie opeenvolgende Concessiejaren. Het rendement op geïnvesteerd vermogen (netto activawaarde) is gedefinieerd als de Return on Net Assets (RONA).

1.3 De ex ante berekening voor het gemiddelde rendement in jaar T voor de eerstvolgende drie jaar is daarbij als volgt:

1.4
$$RONAT = ((EBIT\ T+1 + EBIT\ T+2 + EBIT\ T+3) / 3) / (((\text{Beginstand netto activawaarde } T+1 + \text{Eindstand netto activawaarde } T+1) / 2 + (\text{Beginstand netto activawaarde } T+2 + \text{Eindstand netto activawaarde } T+2) / 2 + (\text{Beginstand netto activawaarde } T+3 + \text{Eindstand netto activawaarde } T+3) / 2) / 3).$$

1.5 Het bedrijfsresultaat voor belasting is gedefinieerd als de Earnings Before Interest and Taxes (EBIT), waarbij aangesloten wordt bij de gedefinieerde begrippen Opbrengsten en Kosten. In de netto activawaarde wordt voor elk Schip een genormaliseerde activawaarde gehanteerd. Hiermee wordt de boekwaarde van het Schip gemiddeld over de looptijd van de Concessie of resterende levensduur van het Schip binnen de concessieperiode. Voor een Schip dat bijvoorbeeld een resterende levensduur heeft van 3 jaar bij de start van de Concessie en voor 3 euro mln. wordt overgenomen, lineair wordt afgeschreven tot een restwaarde van 0 euro mln., is de genormaliseerde activawaarde $(3 + 0) / 2 = 1,5$ euro mln. Dit is de activawaarde die voor dat betreffende Schip in elk van de eerste 3 jaar van de Concessie wordt gehanteerd. Als het Schip wordt vervangen voor een schip van 40 euro mln. dat in 40 jaar wordt afgeschreven, schrijft dat Schip $40 / 40 = 1$ euro mln. per jaar af. Bij een resterende looptijd van de Concessie van 12 jaar is de restwaarde bij het eind van de Concessie $40 - 12 \times 1 = 28$ euro mln. De genormaliseerde activawaarde van het Schip is dan $(40 + 28) / 2 = 34$ euro mln. Dit is de activawaarde die voor dat betreffende Schip in elk van de laatste 12 jaar van de Concessie wordt gehanteerd. De waarde van activa anders dan Schepen wordt niet genormaliseerd. De gepresenteerde getallen zijn fictief en dienen enkel als voorbeeld.

10.2. De Concessieverlener beoordeelt ex ante of de Concessiehouder niet meer dan het maximale rendement zoals bedoeld in het lid 1 behaalt door de in artikel 9 genoemde financiële prognose voor de eerstvolgende drie jaar te vergelijken met het in lid 1 opgenomen percentage. Indien uit de prognoses blijkt dat de Concessiehouder het maximale rendement dreigt te overschrijden past de Concessiehouder zijn Vervoerplan aan conform de bepalingen in lid 3.

10.3. Bij dreiging van overschrijding van het maximale rendement zoals bedoeld in lid 1, past de Concessiehouder zijn eerstvolgende Vervoerplan zodanig aan dat niet meer dan het maximale rendement zal worden behaald. Daarbij zorgt de Concessiehouder dat de overwinst ten goede komt aan de Reizigers, waarbij de Concessiehouder de volgende maatregelen mag nemen:

	a. verlagen van de te hanteren tarieven zoals bedoeld in paragraaf 9.1 van het Programma van Eisen; b. aanpassen van het voorzieningenniveau, zodanig dat het aansluit bij de behoeften van Reizigers, als bedoeld in paragraaf 1.1. van het Programma van Eisen zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan het bepaalde in paragraaf 1.3. van het Programma van Eisen; c. doen van investeringen die bijdragen aan de doelen van de Concessie (zoals beschreven in de inleiding van het Programma van Eisen) voor zover deze investeringen doelmatig en effectief zijn, dat wil zeggen dat de investeringen bijdragen aan het behalen van rendement en dat deze op kosteneffectieve wijze bijdragen aan het realiseren van de doelen.
10.4.	De Concessieverlener beoordeelt jaarlijks achteraf op grond van de verantwoording zoals beschreven in artikel 8 of sprake is geweest van overschrijding van het maximale rendement. Bij de beoordeling houdt de Concessieverlener rekening met het eventuele effect van investeringen van de Concessiehouder die afwijken voor wat betreft hoogte en/of tijdstip ten opzichte van wat is opgenomen in de Financieel economische onderbouwing zoals bedoeld in artikel 6 én voor zover de Concessieverlener vooraf heeft ingestemd met deze afwijkingen. Het daarbij door de Concessieverlener te hanteren tijdvak beslaat steeds een periode van drie opeenvolgende Concessiejaren en de beoordeling vindt voor het eerst plaats zodra de gegevens met betrekking tot de eerste drie jaar van de Concessie beschikbaar zijn.
10.5.	Wanneer uit de beoordeling zoals bedoeld in lid 4 blijkt dat de Concessiehouder het maximale rendement, zoals vastgesteld in lid 1, heeft overschreden, stelt de Concessieverlener een vergoeding vast waarvan de hoogte gelijk is aan het bedrag waarmee de bedrijfsresultaten verlaagd hadden moeten worden om op of onder het in lid 1 genoemde maximale rendement te komen.
10.6.	De Concessiehouder neemt maatregelen zoals beschreven in lid 3 die voor wat betreft hoogte van Netto Financiële Effect ten minst gelijk zijn aan de in het lid 5 vastgestelde vergoeding. De Concessiehouder neemt de te nemen maatregelen op in het eerstvolgende Vervoerplan en voert deze uit.
10.7.	Indien in de laatste drie jaar van de Concessie het maximale rendement is overschreden, valt de vergoeding zoals bedoeld in lid 5 toe aan de Concessieverlener. Daartoe wordt de in artikel 3.1 bedoelde Concessieprijs over het laatste Concessiejaar verhoogd met het bedrag van deze vergoeding.
10.8.	Indien de Concessieverlener op grond van de artikelen 4.3, 4.7 of 4.8 van het Concessiebesluit de Concessie heeft verlengd, dan hebben de bepalingen in het vorige lid betrekking op de laatste drie jaar van de verlengde Concessie.

Boeteregeling

11. Boeteregeling	
11.1.	De Concessieverlener legt voor Tekortkomingen zoals genoemd in de boetetabel in bijlage D1 de daarin opgenomen boetebedragen op. De Concessieverlener behoudt zich het recht voor om deze Boete te verhogen, onder meer in geval van financieel voordeel voor de Concessiehouder of herhaalde Tekortkomingen. Daarnaast kan deze Boete worden verlaagd, afhankelijk van de mate van verwijtbaarheid van de Tekortkoming. Indien nodig kan de Concessieverlener een onafhankelijke deskundige inschakelen om het financiële voordeel dat de Concessiehouder als gevolg van de Tekortkoming geniet, te ramen.
11.2.	Voor Tekortkomingen die niet in de boetetabel zijn opgenomen, is de Concessieverlener bevoegd naar eigen inzicht een Boete op te leggen. De Concessieverlener kan bij het bepalen van de hoogte van deze Boete onder meer rekening houden met de aard en omvang van de Tekortkoming, de mate van hinder voor de Reiziger en/of Derden, een eventueel financieel voordeel voor de Concessiehouder en de mate van verwijtbaarheid.
11.3.	De Concessiehouder mag een voorstel doen om met een opgelegde Boete maatregelen te bekostigen die ten goede komen aan de Reizigers, in welk geval de Concessieverlener de Boete niet int. De Concessieverlener is niet verplicht een dergelijk voorstel te honoreren. Indien de Concessiehouder de betreffende maatregel niet (volledig) conform het voorstel uitvoert, kan de Concessiehouder de Boete alsnog (geheel of gedeeltelijk) innen.
11.4.	Het totaal aan Boetes die de Concessieverlener in enig kalenderjaar aan de Concessiehouder oplegt, bedraagt ten hoogste 5% van de totale Kosten zoals blijkt uit de Financieel Economische Onderbouwing. Dit maximum geldt niet in geval van opzet of grove nalatigheid van de Concessiehouder. Ook staat dit maximum er niet aan in de weg dat – nadat het maximum is bereikt – de Concessieverlener aanvullende Boetes oplegt ter hoogte van het geraamde financieel voordeel dat de Concessiehouder behaalt met Tekortkomingen.
11.5.	Op grond van het bepaalde in artikel 14 van het Concessiebesluit kan de Concessieverlener na overleg met de Concessiehouder in het kader van een wijziging van de Concessie besluiten de boetetabel te wijzigen.
11.6.	Opgelegde Boetes tellen niet mee bij de ex post beoordeling van overschrijding van het maximale rendement op grond van artikel 10.4.

BTW

12. BTW
12.1. Alle in het Concessiebesluit, het Programma van Eisen, de Financiële bepalingen en de Inschrijving genoemde bedragen zijn zonder BTW tenzij anders vermeld.